

Folketinget
Att.: medlemmerne af Erhvervsudvalget
Christiansborg
1240 København K

cc. medlemmerne af Retsudvalget

8. januar 2010

Vedr.: Retssikkerhedsmæssige problemer i L69 – ændring af lov om forbrugerklager og retsplejeloven om omkostningsdækning

Kære medlem af Erhvervsudvalget,

Forslaget til ændring af lov om forbrugerklager (L69) behandles lige nu af Folketinget. Forslaget styrker forbrugernes retssikkerhed ved at dække forbrugernes udgifter til at føre en sag ved domstolene, hvis en virksomhed ikke efterlever en afgørelse i Forbrugerklagenævnet. Dansk Erhverv har fra starten støttet dette forslag, da det ikke er hensigtsmæssigt, at useriøse virksomheder kan spekulere i, at det er så dyrt for forbrugerne at føre en retssag, at de opgiver at få deres ret.

Desværre tilsidesætter lovforslaget hensynet til de seriøse virksomheders retssikkerhed. Det skyldes, at forslaget ikke tager højde for, at en seriøs virksomhed, der gerne vil have prøvet en afgørelse ved domstolene, ikke kan få dækket sine omkostninger, end ikke hvis sagen vindes. Det er ikke lighed for loven og jeg håber, at du i forbindelse med behandlingen af forslaget vil være med til at rette den skævhed op.

Det store flertal af seriøse virksomheder retter sig efter Forbrugerklagenævnets afgørelser. Men Forbrugerklagenævnet er ikke en domstol og der kan være afgørelser, virksomhederne finder åbenlyst forkert og derfor gerne vil have prøvet ved en domstol. Erfaringen viser også, at domstolene ændrer en ikke uvæsentlig del af de afgørelser, der prøves. Desværre findes, der ikke statistikker for de seneste år, hvilket er betænkeligt, da sådanne statistikker netop viser, noget væsentligt om retssikkerheden. Den seneste oversigt fra 2000-2005 viser, at i gennemsnit hver fjerde afgørelse fik et andet udfald ved domstolene.

Et aktuelt eksempel på en sådan afgørelse har vi lige set i forbindelse med overgangen til det digitale TV-signal. Her har Forbrugerklagenævnet afgjort, at en forbruger, der købte et MPEG2 TV i januar 2008, skal kompenseres økonomisk. Dansk Erhverv mener afgørelsen bygger på et mangelfuldt grundlag, bl.a. fordi MPEG4 standarden først blev fastlagt et halvt år efter købet af TV'et og fordi de første godkendte MPEG4 fladskærme først kom i handlen i december 2008. Den berørte TV-forhandler er uenig i afgørelsen, men har valgt at tage den til efterretning, bl.a. fordi omkostningerne ved at få den prøvet ved en domstol er så høje.

Det nås forudses, at seriøse virksomheder kun yderst sjældent vil vælge at få prøvet en forbrugerklagenævnets afgørelse ved domstolene. Det skyldes, at de typisk højst kan forvente at få tildelt 2.500 kr. til dækning af sagsomkostninger i en vunden sag. Det er altså økonomisk langt dyrere for dem at vinde en sag end at efterleve den forkerte afgørelse (se bilag 1 for en uddybning).

LQB//LRA/MYG
lra@danskerhverv.dk

Side 1/5

-
Deres ref.:
Vores ref.:

Forbrugere og seriøse virksomheder deler i dag det villkår, at det er dyrt at få prøvet deres ret. Med lovforslaget vil det fremover kun være virksomhederne, der vil have den ulempe. Dermed stilles parterne ulige i strid med princippet om lige adgang til retfærdighed.

Sager af lille økonomisk værdi, som er dem Forbrugerklagenævnet tager hånd om, vil typisk falde ind under reglerne for småsagsprocessen. Hvis en virksomhed vinder en sag ved domstolene, vil den kun få dækket beløb ud fra nogle i forvejen fastlagte takster. Nedenfor er taksterne vist for sager om produkter til en værdi under 10.000 kr. Højest 2.500 kr.

Omkostningsdækning i mindre sager, dvs. produkter til en værdi under 10.000 kroner

Økonomisk værdi af produktet	Dækning af omkostninger ved vunden sag
Op til 5.000 kroner	Højest 1.500 kroner
5.000 – 10.000 kroner	Højest 2.500 kroner

Kilde: Notat om afgørelser om sagsomkostninger i civile sager, Præsidenterne for Vestre og Østre Landsret, december 2008.

Småsagsprocessen har derudover som forudsætning, at der er tale om simple sager, hvor der kun er brug for en advokat i ganske få timer. Men hvis en seriøs virksomhed vælger at få prøvet en afgørelse i Forbrugerklagenævnet, den finder åbenlys forkert, vil der aldrig være tale om en simpel sag. Sagerne er gennemarbejdet af Forbrugerklagenævnet og der vil som regel være tale om juridisk komplicerede sager. Det vil være en del advokattimer at gennemgå en afgørelse af en afgørelse fra Forbrugerklagenævnet, som normalt er af høj juridisk kvalitet og derfor skal gennemgås kritisk før et sagsanklag eller før et krav bestrides. Advokattimepriser ligger typisk mellem 1.500 og 3.500 kr.

Konsekvensen er, at den part der vinder en sag om en printer til 1.200 kr. - det være sig forbruger eller erhvervsdrivende - højest kan få tilkendt 1.500 kr. i retten til dækning af sine omkostninger, uanset om advokaten har måttet bruge f.eks. 12 timer eller mere på sagen. Disse omkostninger skal den erhvervsdrivende fremover fortsat betale, selvom han vinder sagen. Men forbrugeren vil blive holdt skadesløs og kan efter forslaget få dækket omkostninger op til 125.000 kr. Det stemmer ikke med princippet om lige adgang til retfærdighed, at statsmagten favoriserer den ene part i en retssag, at alene udsigten til sagsomkostninger afholder denne part fra at forfølge åbenbart forkerte forbrugerklagenævnsafgørelser.

Dansk Erhverv skal derfor opfordre til, at lovforslaget ændres, så erhvervsdrivende, der vinder en sag ved domstolene, på linje med forbrugeren kan få dækket sine sagsomkostninger. Der vil være tale om et ganske lille antal sager årligt, sandsynligvis i størrelsesorden ca. 5 -10 sager årligt. Opfordringen gælder alene sager, der vindes, hvilket betyder, at useriøse erhvervsdrivende ikke vil kunne spekulere i en sådan mulighed. Jeg eller advokat Lars Quistgaard Bay står til rådighed for uddybende spørgsmål.

Med venlig hilsen

Lone Rasmussen
Forbrugerpolitisk chef

BILAG 1

Omkostningsdækning i retssager af lille økonomisk værdi - uddybning

Forbrugerne har i dag følgende muligheder for at få dækket omkostninger til en retssag

- Retshjælp – dækker ikke retssagen, men kan dække advokatens indledende rådgivning
- Fri proces – som forudsætter at husstandens indkomst ligger inden for sævre grænser og at der er en rimelig grund til at føre sagen
- Retshjælpsforsikringens, som med fradrag af en selvrisiko på normalt 2.500 kr., dækning er maksimum typisk mellem 75.000 og 125.000 kr.

Lovforslaget tilsigter at give forbrugeren fuld omkostningsdækning til gennemførelse af et krav efter en klagenænsafgørelse ved anvendelse af reglerne om fri proces, dog således at alle forbrugere uanset indkomst kan få omkostningsdækning.

Dækningen indebærer, at forbrugeren får beskikket en advokat og at forbrugeren herefter ikke risikerer en efterregning fra sin egen advokat. Dette skyldes, at retsplejelovens regler om fri proces, som forslaget henviser til, forbyder advokaten at kræve betaling af klienten. Hvis sagen vindes bliver erhvervsvirksomheden pålagt at betale sagsomkostninger, med et "rimeligt beløb". Retten fastsætter uafhængigt heraf således den beskikkede advokat. Navnlig i sager om mindre værdier er dette nødvendigt for at advokaten bliver honoreret rimeligt, hvilket jo er helt grundlæggende for at systemet med beskikkede advokater kan fungere hensigtsmæssigt.

Da forslaget ikke giver mulighed for at pålægge forbrugeren omkostninger, hvis han taber sagen, betyder lovforslaget, at det er risikofrit for forbrugeren at føre en retssag mod den erhvervsdrivende. Der ses end ikke at være gjort undtagelse for det tilfælde, hvor det under retssagen kommer frem, at forbrugeren har givet urigtige oplysninger i forbindelse med den forudgående behandling i Forbrugerklagenævnet som alene er skriftlig.

Den erhvervsdrivende får efter lovforslaget ingen mulighed for omkostningsdækning, end ikke hvis sagen vindes. Det må dog forudsættes, at statskassen betaler den erhvervsdrivendes det tilkendte omkostningsbeløb, men dækningen af den reelle omkostning ved sagen, får den erhvervsdrivende ikke.

Sagerne vil typisk falde ind under reglerne for småsagsprocessen, hvor advokaten i princippet først kommer ind ved hovedforhandlingen, dvs. når parterne mødes i retten. Skal den erhvervsdrivende bruge advokat allerede ved sagens begyndelse til at skrive sagsindbrængen kan den erhvervsdrivende efter retsplejeloven ikke få tilkendt omkostninger for dette.

Det vil sige at kun advokatens tid i retten dækkes, men eksempelvis ikke forudgående møder om sagen, skrivning af eventuelle processkrifter og undersøgelse af love og retspraksis.

Forbrugerklagenævnets sager er ikke sager der er typiske for småsagsprocessen. Sagerne er gennemarbejdet af Forbrugerklagenævnet og er som regel mere komplicerede juridisk set. Det kræver en del advokattimer at gennemgå en afgørelse fra Forbrugerklagenævnet, som normalt er af høj juridisk kvalitet og derfor skal gennemgås kritisk for et sagsanlæg eller for et krav bestrides.

Udgangspunktet bliver derfor, at der i småsagsprocessen ikke er hjemmel til at dække alle advokat-omkostninger. Ved sager om små beløb, reduceres dækningen, se skemaet nedenfor. Resultatet bliver at erhvervsvirksomheden ikke får sine omkostninger, fordi advokatens arbejde ikke kan honoreres rimeligt inden for disse snævre grænser.

Omkostningsdækning i mindre sager, dvs. produkter til en værdi under 10.000 kroner (små-sagsprocessen)

Økonomisk værdi af produktet	Dækning af omkostninger ved vunden sag
Op til 5.000 kroner	Højest 1.500 kroner
5.000 – 10.000 kroner	Højest 2.500 kroner

Kilde: Notat om afgørelser om sagsomkostninger i civile sager, Præsidenterne for Vestre og Østre Landsret

Såfremt en sag ender ved de almindelige domstole som en egentlig proceduresag vil omkostningsfastsættelsen følge højere takster, men der tages som udgangspunkt ikke hensyn til advokatens tidsforbrug og der kan stadig opstå en forskel på, hvad retten tilkender den vindende part som ”passende sagsomkostninger” og advokatens rimelige regning.

Går sagen over til den almindelige takster for proceduresager gælder følgende takster:

Omkostningsdækning i proceduresager (almindelige sagsanlæg ved domstolene)

Sagsværdi:	Salær (eksklusiv moms)
0-50.000 kr.	10.000-18.000 kr.

Også her sætter de vejledende takster et loft, det kan være vanskeligt at holde sig under for den erhvervsdrivendes advokat. Spillerummet tager blandt andet højde for at sager, hvor der er syn og skøn kan være meget mere tidkrævende pga. arbejdet med at stille spørgsmål og at møde frem til skønsforretningen.

Igen har forbrugeren ikke risiko for en regning fra egen advokat og heller ikke risiko for at skulle betale omkostninger til modparten.

Forholdet bliver kompliceret af, at advokater ikke bare kan tilpasse indsatsen efter de forventede tilkendte sagsomkostninger. Advokater skal føre sagerne forsvarligt i forhold til klienten, jf. retsplejeloven § 126.

Det er ikke muligt at sige noget generelt om tidsforbruget til en retssag, men bare for at møde op til et retsmøde, herunder aftale mødet mv. transporttid til retten, er den første time hurtigt brugt. En retssag om et spisebord med mangler vil som regel være helt uafhængig af bordets pris. Det tager den samme tid at afhøre parterne osv.

BILAG 2

Afgørelser i Forbrugerklagenævnet, der indbringes for retten

Ifølge Forbrugerjura 2008 blev 24 afgørelser indbragt for retten i 2008 og gennemsnittet de sidste 5 år har været 43 årligt.

Tabel over efterlevelse af afgørelser 2004-2008

Sager afgjort af Forbrugerklagenævnet	2004	2005	2006	2007	2008
Helt eller delvist medhold	517	338	399	890	401
Heraf registreret oplysning om efterlevelse / ikke efterlevelse	433	271	289	555	290
Nævnsafgørelse efterlevet (antal)	370	221	257	516	260
Nævnsafgørelse efterlevet (%)	85,8%	81,5%	88,9%	93,0%	89,7%
Sager indbragt for retten	41	52	36	61	24

Kilde: Forbrugerstyrelsen, Forbrugerjura 2008

Forbrugerstyrelsen registrerer ikke længere udfaldet af de sager, der indbringes for domstolene, men af tidligere opgørelser fremgår det, at en stor del får samme udfald som afgørelsen i Forbrugervildes det. I årene 2000-2005 gælder det mellem 40 og 89 pct. af sagerne, hvor gennemsnittet er 75 pct.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sager indbragt for retten	5	21	25	75	41	49
Afsluttede retssager med registreret dom	17	32	10	22	18	20
Heraf dom som FKN's afgørelse	11	30	4	18	16	16
Underkendte afgørelser:	6	2	6	4	2	4
Afgjorte sager med samme udfald som FKN's afgørelse	65 %	94 %	40 %	82 %	89 %	80 %

Kilde: Forbrugerstyrelsen, Forbrugerjura 2005 samt egne beregninger